

1 Boh, ktorý prichádza

Posledná kniha Biblie je nazvaná Zjavenie Jána, lebo na konci prvého storočia ju napísal prorok menom Ján. Cirkevná tradícia ho stotožňuje s Jánom, synom Zebedevým, jedným z dvanástich apoštolov. Kniha začína slovami: *Zjavenie Ježiša Krista, ktoré Mu dal Boh, aby ukázal svojim služobníkom, čo sa má onedlho diať, (Zj 1,1)* Z týchto slov vyplýva, že skutočným autorom je vzkriesený Ježiš Kristus a nie Ján. Jeho autorstvo dáva knihe tu najvyššiu autoritu a univerzálnu hodnotu. Táto kniha obsahuje posolstvo, ktoré pomáha veriacim pripraviť sa na Kristov druhý príchod. Kniha Zjavenie Jána je tiež zhrnutím Starého zákona teda hebrejskej Biblie a pridáva nové uistenie evanjelia o tom, ako Ježiš naplní nádeje Božieho ľudu. Žiadna iná biblická kniha tak silne nezdôrazňuje jednotu židovskej a kresťanskej viery. Je napísaná zvláštnou literárnou formou, ktorá spája starozákonné obrazy so sľubmi evanjelia.

Táto kniha vzbudzuje zvedavosť a vedie k premýšľaniu. Už od prvého slova, „zjavenie“, sme upozorňovaní na to, že ide o tajomstvo, ktoré bude odhalené. To je vlastne zmysel slova „zjavenie“, ktoré pochádza z gréckeho slova *apokalypto* (odhaliť tajomstvo). Toto slovo je jedným z kľúčových výrazov knihy Daniel a objavuje sa tiež v záhlaví tohto prorockého zjavenia. Ozvena knihy Daniel v Zjavení Jána vyjadruje od samého začiatku zámer odkázať čitateľa na túto starozmluvnú knihu. Navyše, Zjavenie sa začína blahoslavenstvom, ktoré je ozvenou blahoslavenstva zo záveru knihy Daniel: *„Blahoslavený, kto číta a ktorí počúvajú slová tohto proroctva, a zachovávajú, čo je napísané v ňom, lebo čas je blízko.“* (Zj 1,3)

Tak ako v knihe Zjavenie, aj ono „blahoslavení, ktorí“ knihy Daniel sa spája s nádejnou udalosťou: *„Blahoslavený, kto bude čakať a dočká sa tisíctristotridsaťpäť dní. Ty však choď v ústrety koncu a odpočívaj, a potom vstaneš k svojmu údelu na konci dní“* (Dan 12,12.13).

Hneď od začiatku sa autor knihy Zjavenie stavia do línie a priamej nadväznosti na Danielovo proroctvo, a to nielen názvom svojej knihy, ktorý tvorí jej prvé slovo – „Zjavenie“, ale tiež prvým blahoslavenstvom predznamenávajúcim jej čítanie. Kniha Daniel je tiež starozmluvnou knihou, ktorá je najviac citovaná v knihe Zjavenie. Používa rovnaké slová. Nachádzame tu tie isté videnia, témy a tiež tie isté typologické obrazy, zoradené v rovnakom poradí. Sú tu rovnaké chronologické údaje vyjadrené občas rovnakými termínmi, rovnakou prorockou perspektívou, ktorá zahŕňa rovnaké časové obdobia a rovnaké etické naučenia a nakoniec aj rovnakú štruktúru.

Blahoslavenstvo, ktoré uvádza knihu Zjavenie, podobne ako blahoslavenstvo, ktorým sa končí kniha Daniel, sa nesú v tom istom duchu nádeje a očakávania Božieho príchodu. Ján sa neuspokojuje len s tým, že označí toho, kto jeho príchod očakáva, za šťastného a blaženého. Opisuje povahu a obsah tohto šťastného očakávania, zloženého z troch slov: „čítať“, „počuť“ a „zachovávať“.

Najprv je tu výzva k čítaniu. „Blahoslavený, kto číta.“ Je pozoruhodné, že iba sloveso „čítať“ je tu v jednotnom čísle, kým ďalšie dve slovesá sú v množnom čísle: „tí, ktorí počujú“, „tí, ktorí zachovávajú“. Čítanie tejto knihy teda nie je osobná alebo súkromná záležitosť jednej osoby.

Už čítanie tejto knihy bude mať pre nás požehnané dôsledky. Ale Pán Boh má pre nás čosi viac. To druhé je: Ktorí počúvajú. Počuť podľa Biblie znamená nielen vnímať zvuk. V evanjeliách sa hovorí o ľuďoch, ktorí síce sluch majú, ale nepočujú. Počuť znamená

rozumieť. Oveľa väčšie požehnanie budeme mať vtedy, keď budeme nielen čítať písmená, litery, slová, ale keď tomu, čo je tam napísané budeme aj rozumieť. Ale aj tak, pokiaľ ľudia len niečo vedia, chápu, nemusí to mať tie blahoslavené dôsledky v ich živote, kým sa podľa toho nezariadia.

Presne toto vyjadruje pokračovanie verša: „...a zachovávajú, čo je napísané v ňom.“ To, čo určuje voľbu alebo orientáciu, nie je subjektívny názor alebo pravda, ale to, „čo je tu napísané“.

Hneď v úvode knihy Zjavenie sú odhalené možné omyly výkladu. Akoby autor, sám prorok, uhádol všetky tie blúznenia a omyly svojich čitateľov; akoby chcel od prvých slov postaviť základy správneho čítania.

Vo chvíli, keď dochádza k prvému kontaktu s touto zvláštnou knihou, Zjavenie naznačuje ducha, s ktorým je potrebné otvárať jej stránky. Predovšetkým je to pozorné počúvanie slova, jeho skúmanie s úctou, náročnosťou a rozumom pri zanietom hľadaní zmyslu textu v jeho historickom a literárnom kontexte, ale tiež v jeho slovách a štruktúre.

Prorocké slovo sa však nezastavuje v prítomnosti. Základný dôvod tohto blahoslavenstva sa nachádza v očakávaní udalosti, ktorá má prísť: „lebo čas je blízko!“

Ježiš Kristus a budúcnosť

Božským autorom tejto knihy je Ježiš Kristus. Pri štúdiu Zjavenia by malo byť našim cieľom vidieť Ježiša Krista v novom svetle. Pochopiť a prijať to, kto Kristus je. To, čo si chceme všimnúť je, čo nám jednotlivé veci hovoria o Ježišovi, aký Pán Ježiš je, čo pre nás robí. Pán Ježiš tu bude zjavený ako ten, ktorý sa stará o svoj ľud.

Ďalej pri štúdiu tejto knihy chceme poznať odhalenie budúcnosti, ktoré kniha ponúka. (1,1) Môžeme očakávať náčrt dejín kresťanskej cirkvi od doby Jána až po konečnú udalosť Zeme. (1,19)

Sú tri spôsoby prístupu ku knihe Zjavenie, 3 školy výkladu.

1. Všetko sa vzťahuje na dobu Jána. V jeho dobe sa to naplnilo, ale pre nás táto kniha už nič neznamená (Preteristická interpretácia).

2. Kniha Zjavenie sa vzťahuje až na dobu konca, tesne pred návratom Ježiša Krista. A dokiaľ tam nie sme, nemá pre nás veľký význam (Futuristická interpretácia).

3. V Zjavení musíme nájsť Ježiša Krista všade a musíme nájsť aj dejinný vývoj jeho cirkvi od počiatku až po koniec (Kontinuálno-historická interpretácia).

Vhodnejšie, ako dešifrovať knihu Zjavenie len ako pripomienku udalostí odohrávajúcich sa v autorovej dobe (preteristická interpretácia), je pokúsiť sa vykladať ju podľa jej vlastnej perspektívy. Teda ako videnie, ktoré predpovedá udalosti dejín až po ich koniec. Tento „historicko-prorocký“ výklad má prednosť nielen preto, že berie do úvahy zámer autora, ale tiež preto, že je najstarší.

Ak slovo Božie, ktoré je inšpirované a má byť živé vo všetkých dobách, tak musí osloviť všetkých ľudí vo všetkých dobách. Ježiš Kristus a dejiny jeho cirkvi veľmi úzko súvisia. Príbeh jeho cirkvi, jeho ľudu, je príbehom o ňom samotnom.

Štruktúra Zjavenia Jána

Mnohostrannosť zamerania textu je vyjadrená aj jeho štruktúrou, ktorá môže byť znázornená formou sedemramenného svietnika. Kapitoly 1-14 sa zameriavajú na Kristovu starostlivosť o zápasiacu cirkev, zatiaľ čo kapitoly 15-22 opisujú Kristov príchod a odmenu, ktorú prináša. Z tejto štruktúry vyplýva, že kniha sleduje dve hlavné myšlienky: Ježišovu kňazskú službu v priebehu dejín cirkvi a jeho dielom počas posledného súdu.

1. Sedem listov kap. 1-3

2. Sedem pečatí kap. 4-7
3. Sedem trúbení kap. 8-9
4. Posolstvo poslednej doby kap. 10-14
5. Sedem posledných rán kap. 15-18
6. Víťazná pieseň kap. 19-20
7. Nový Jeruzalem kap. 21-22

Jánovo videnie vzkrieseného Ježiša Krista, ktorý slúži ako kňaz medzi siedmimi svietnikmi je výstižným obrazom prvej časti knihy (kap. 1-14):

„Keď som Ho uzrel, padol som Mu k nohám ako mŕtvy; On však položil na mňa pravicu a povedal: Neboj sa! Ja som Prvý aj Posledný a živý; bol som mŕtvy, a hľa, som živý naveky vekov a mám kľúče smrti a podsvetia.“ Zj 1,17-18

Ústredným bodom druhej časti knihy je ďalšie uistenie od Ježiša Krista (kap. 15-22):

„Ajhľa, prídem skoro a moja odplata je so mnou, aby som odplatil každému podľa jeho skutkov! Ja som Alfa i Omega, Prvý i Posledný, Počiatok i Koniec.“ Zj 22,12-13

Štruktúra sa vyznačuje nasledovnými znakmi:

1. Rozvíja sa v siedmich simultánných a paralelných cykloch siedmich videní. Tým je v súzvuku so štruktúrou knihy Daniel, ktorá má takisto chiastickú formu (podľa gréckeho písmena x, chi), v ktorej druhá časť je inverznou paralelou prvej časti (ABC/C'B'A').

2. Pravidelne, v úvode ku každému zo siedmich cyklov, sa videnie vracia k chrámovej symbolike a udáva tón liturgickému podtextu, ktorý sa riadi kalendárom sviatkov v Izraeli, a to na základe zoznamu uvedeného v 3. Mojžišovej, 23. kap. Každé prorocké obdobie je zaradené do perspektívy niektorého izraelského sviatku. Vo vnútri cyklu sa sviatok často pripomína. Autor nás tu pozýva k čítaniu uvedených izraelských sviatkov, ktorých rituály mali symbolický význam a mali objasniť hlboký zmysel histórie.

3. Navyše, podobne ako kniha Daniel, aj kniha Zjavenie sa člení na dve časti (historicko-pozemskú a eschatologicko-nebeskú), ktorých stredom je Boží súd na konci časov a príchod Syna človeka (Zj 14, Dan 7). Kniha Zjavenie sa teda predstavuje ako prorocké videnie, ktoré prechádza dejinami od obdobia Jána až po Boží príchod (1. časť), potom od Božieho príchodu až po zostúpenie nebeského mesta (2. časť).

Autor

V protiklade ku všetkým ostatným apokalyptickým spisom, Zjavenie nie je pseudoepigraf, ktorý sa chce presadiť slávou dávneho hrdinu. Autor skutočne žil v určitom období dejín. Je to niekto, kto „videl“ (1,2), človek ako my, „váš brat“ (1,9), ktorý zdieľa tie isté životné podmienky. Tento Ján, z hebrejského *Johanán* (milosť *JHVH*), je pravdepodobne ten istý Ján, ktorý napísal evanjelium, syn Zebedea a brat Jakuba, „učeník, ktorého Ježiš miloval“. V tom sa zhodujú najstaršie kresťanské tradície. Polykarpos, biskup zo Smyrny (zomrel mučeníckou smrťou v roku 155 alebo 177), potvrdzuje okrem iného, že Ján, autor evanjelia, prežil niekoľko rokov v Efeze. Ján sa v tom čase nachádzal na malom ostrove, 84 km dlhom a 3 km širokom, ktorý je obklopený Egejským morom. Podľa tradície mal byť Ján práve tam vyhostený cisárom Domiciánom (81 – 96). Tento cisár sa zvlášť zamerl na Židov a kresťanov, „tých ateistov“, ako ich on sám označoval. Podľa Jeronýma mal byť Ján deportovaný štrnásť rokov po Nerovom prenasledovaní, a to v roku 94 n. l. a mal byť oslobodený o dva roky neskôr, po Domiciánovej smrti v roku 96.

Kniha Zjavenie je významným spôsobom novozmluvnou knihou, ktorá sa najviac odvoláva na Starú zmluvu a tradičné židovské ustanovenia. Nájdeme v nej najmenej 2000

narážok na Starú zmluvu, z ktorých 400 je jasných a 90 doslovných citácií z Mojžišových kníh alebo prorokov. Tento zvláštny charakter Zjavenia pridáva k ostatným požiadavkám na čítanie požiadavku mať stále na zreteli jeho hebrejský pôvod a hebrejskú perspektívu. Pre pochopenie Zjavenia je potrebné čítať ho vo svetle Starej zmluvy. V tom je jedno zo základných zameraní súčasného štúdia. Ak sa pokúšame odhaliť zámer autora, texty Starej zmluvy, na ktoré sa Apokalypsa odvoláva alebo naráža, by mali byť odhalené alebo analyzované priamo v týchto miestach.

Adresát knihy

Kniha Zjavenie je adresovaná siedmim zborom v Ázii, v dnešnom Turecku. Tieto zbory sú vymenované: Efez, Smyrna, Pergamon, Tyatíra, Sardy, Filadelfia a Laodicea. Znamená to, že to, čo je tu napísané sa týka len týchto siedmich zborov?

1. Číslo 7 už ukazuje, že to nebude 7 špecifických kusov, ale že sa to bude vzťahovať na celú cirkev.

2. Aj ap. Pavel napísal listy siedmim zborom: Rimanom, Korint'anom, Galat'anom, Efežanom, Filipanom, Kolosanom, Tesaloničanom (Solunčanom). Platia nám všetkým. Ak je Pavlových 7 listov pre všetkých, tak aj sedem listov zo ZJ je určených všetkým.

Boh

Od prvých slov autor Zjavenia zdôrazňuje, že jeho prorocké slovo pochádza od Boha Starej zmluvy, „od toho, ktorý je, ktorý bol a ktorý prichádza“ (1,4). Veta pripomína definíciu, ktorú Boh Exodu sám dal vo svojom zjavení Mojžišovi (2 Moj 3,14): „Som, ktorý som.“ Boh Izraela sa predstavuje ako Boh, ktorého nie je možné uzatvoriť do žiadnej teologickej definície. Je jediný pravý Boh, ktorý skutočne existuje. Tento Boh existuje už tu, teraz, v našom živote. Tento prítomný Boh, s ktorým sa stretávame vo svojich každodenných skúsenostiach, je oddávna ten istý Boh. To je naučenie obsiahnuté v druhom slovese, „ten, ktorý bol“. Práve v tom je Boh spomienky, Boh koreňov, Boh Abraháma, Izáka a Jáka. Ján hovorí, že tento Boh, ktorý „je“ prítomný a ktorý „bol“ tiež v minulosti, bude viac než len „existovať“ v budúcnosti. Na prekvapenie, namiesto slovesa byť, keď hovorí o Bohu budúcnosti, Ján použije iné sloveso, prísť. Napriek tomu, čo vieme o Bohu a tomu, čo poznáme z histórie prežitéj s ním, zostáva stále inde, ešte neprišiel. Viac než Boh koreňov, tradície, spomienok, existencie, duchovnej skúsenosti a každodenného vzťahu je to Boh, ktorý prichádza.

Aby posolstvo nádeje bolo presvedčivé, pozdrav je obohatený o odkaz na Ducha, ktorý je „pred jeho trónom“ (Zj 14). Prorocké slovo je spoľahlivé, pretože pochádza od Božieho trónu, od zvrchovaného sudcu vesmíru, ktorý pozná všetky veci.

Keď prorok Izaiáš vymenováva sedem duchov, ktorí spočinú na Mesiášovi, je to významný spôsob ako nás uistiť, že súd bude spravodlivý a priehľadný. „Nebude súdiť podľa toho, čo mu oči vidia a nebude rozhodovať podľa toho, čo mu uši počujú... Nebude zle robiť ani škodiť nikde na mojom svätom vrchu, lebo zem bude plná poznania Hospodina“ (Iz 11,3-9). Vďaka tejto plnosti Ducha z výšin budú všetky tajomstvá odhalené v záujme spásy a súdu sveta. Tým sa kniha Zjavenia znovu preukazuje ako skutočné zjavenie.

Nakoniec sa tón stáva dôvernejším – „od Ježiša Krista“ (1,5). Je to časť, ktorá najviac púta pozornosť. Posledný titul je najdlhší. Obsahuje tri charakteristické znaky (verný svedok, prvorodený z mŕtvych, knieža kráľov zeme), ktoré sa postupne prejavujú v troch dejoch opísaných v nasledujúcej časti: („ktorý nás miluje“, „ktorý nás vyslobodil“ a „urobil z nás kráľovstvo“).

Tituly Ježiša Krista v skutočnosti zahŕňajú tri veľké etapy jeho spásneho diela: 1. jeho vtelenie, ktoré ho robí Božím svedkom medzi nami, 2. jeho smrť, ktorá nás zachraňuje a jeho vzkriesenie, ktoré je zárukou nášho vzkriesenia a nakoniec 3. jeho kráľovské postavenie, ktoré zaručuje naše občianstvo v jeho kráľovstve.

To je teda celý plán spasenia tak, ako ho chápali prví kresťania a ktorý Zjavenie uvádza na začiatku svojho proroctva. Boh, ktorý prichádza, nie je nikto iný ako samotný Ježiš Kristus. Odmlka, týkajúca sa jeho osoby, bola teda potrebná. Pretože proroctvo sa netýka len dobrej správy o našom spasení a o večnom blahu. Nie je to len táto udalosť, na ktorú sa čaká, je to tiež – a predovšetkým – presne definovaná bytosť, ktorú milujeme, poznáme a ktorá pozná a miluje nás. Preto je očakávanie ešte istejšie a intenzívnejšie.

Prvé proroctvo knihy sa týka práve jeho príchodu. Príchod Ježiša sa objavuje takým istým spôsobom, ako Daniel videl príchod Syna človeka, „v oblakoch“ (Zj 1,7; Dan 7,13). Tento výraz prekvapuje, a prekvapenie pokračuje aj v ďalšom výroku: „Uvidí ho každé oko, i tí, ktorí ho prebodli“ (Zj 1,7). Text je odvolaním na Zachariášovo proroctvo: „I pohliadnu na mňa, ktorého prebodli. Budú nad ním nariekať, ako sa narieka nad jedináčikom... v ten deň bude veľké nariekanie v Jeruzaleme ako nárek nad Hadad - Rimónom v údolí megidskom“ (Zach 12,10.11).

Boží nepriateľ je vždy prekvapený takým koncom, aký neočakával a ktorému sa snažil zo všetkých síl zabrániť. Pán prekvapí predovšetkým tých, ktorí sa podieľali na jeho smrti a ukrižovali ho. Pomyslíme si samozrejme na Rimanov, príslušných úradníkov, ktorí pribili klince, videli ho na vlastné oči umierať a mohli si overiť jeho smrť až do samotného konca. Tento výraz sa však vzťahuje na všetkých ostatných, na tých, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na jeho odsúdení na smrť. Na kňazov žiarliacich na jeho popularitu, na jeho zbabelých učeníkov, ktorí zapierali, mlčali alebo utekali a najmä na obrovský dav mužov a žien, ktorí ho v priebehu vekov neprestávali križovať vlastnými prestúpeniami (Iz 53). Nakoniec sa tu myslia tí ktorí v neho neverili, smiali sa a ktorých nebolo možné presvedčiť. Zvrchovaný a nezvratný dôkaz bude, že ho sami uvidíme. Potvrdenie hodnovernosti je vyjadrené slovami: „Tak je. Amen!“ (Zj 1,7) Toto slovo vyslovuje ten, ktorého uvidia, pretože je to práve on, koho je vzápätí počuť (Zj 1,8): „Ja som Alfa i Omega, hovorí Pán Boh, ten, ktorý bol, ktorý je a ktorý príde, Všemohúci.“ Všetky mená, ktoré ho označujú, smerujú k tomu istému zaslúbeniu. On je najprv „Pán a Boh“, *JHVH, Elohim* stvorenia, ten, ktorý je na počiatku histórie, ale tiež na jej konci, „Alfa a Omega“ (prvé a posledné písmo gréckej abecedy), „ten, ktorý je, ktorý bol“, ale najmä ten, „ktorý prichádza, Všemohúci“, *El Šaddaj*. Toto posledné meno je najstaršie Božie meno hebrejskej tradície, je to Boh patriarchov, ale tiež meno, ktoré obsahuje najviac zaslúbení a požehnaní.

Šabat

Ján dostáva videnie Boha, ktorý prichádza, „v deň Pánov“ (Zj 1,10). Kresťania, ktorí čítajú túto časť, si hneď pomyslia na nedeľu. Zabúdajú však, že tu hovorí Žid, odchovaný na hebrejskom Písme a pevne zakorenený v náboženstve svojich otcov

Je lepšie predpokladať, že „deň Pánov“, o ktorom Ján hovorí, sa vzťahuje na sobotu, nazývanú v hebrejských Písmach „deň Pánov“ (alebo „deň Adonaja“). Tento výklad je opodstatnený aj tým, že sobota uvádza cyklus židovských sviatkov vytvárajúcich štruktúru celej knihy presne podľa zoznamu, ktorý je uvedený v 3. knihe Mojžišovej, 23. kapitole: „Šesť dní pracujte; siedmy deň nech je dňom prísneho sviatočného odpočinku, dňom slávnostného zhromaždenia; nekonajte nijakú prácu. To je sobota Hospodinova, odpočinok vo všetkých vašich bydliskách“ (3 Moj 23,3).

Podľa biblickej tradície je sobota prvý sviatok, ktorý slávili muž a žena v spoločenstve s Bohom (1 Moj 2. 1 – 3), je to tiež jediný deň, ktorého svätenie bolo nariadené pred vydaním zákona na Sínaji (2 Moj 16, 23.29) a jediný deň, ktorého zachovávanie nezávisí ani od ročných období ani od hviezd, dokonca ani od ľudských dejín. Je teda celkom prirodzené, že kniha sa začína práve týmto dňom. Je tiež veľmi pravdepodobné, že Ján sa odvoláva zároveň na iný „deň Pánov“, na „*jom JHVH*“ hebrejských prorokov, ktorý v Starej zmluve označuje tiež deň Božieho súdu a jeho príchodu na konci ľudských dejín. Tak v Novej zmluve, ako aj v židovskej Jánovej súčasnej literatúre sa výraz „deň Pánov“ vzťahuje na príchod Krista alebo na príchod Mesiáša. Šabat bol často chápaný ako znamenie veľkého dňa vyslobodenia a prichádzajúceho kráľovstva.

Inými slovami, Ján mal mať videnie dňa Hospodinovho (deň posledného súdu a jeho príchodu) v priebehu sobotného dňa (iný deň Hospodinov). Podobný typ súvislosti nachádzame v knihe Daniel, kde prorok dostáva videnie o obrade sviatku *kippúr* v čase, keď sviatok *kippúr* prebiehal. Nie je prekvapujúce, že v oboch textoch bola použitá tá istá metóda komunikácie, pretože obidva sa odvolávajú na to isté videnie kňaza s ohnivými očami, oblečeného do ľanového rúcha.

Predstavenie hlavnej postavy knihy

Obraz, ktorý je tu použitý je zo Starého zákona.

- *dlhé rúcho s pásom prepásaným až po zem - 2 Moj 28,4* – takéto rúcho nosil veľkňaz,

- *oči ako plamene ohňa a nohy ako rozžeravený kov - Dan 10,6,*

- *biele vlasy - Dan 7,9.*

Je dôležité všimnúť si - najmä pre ľudí, ktorí tvrdia, že Kristus nie je Bohom - že Ján vzal obrazy, ktoré boli v SZ aplikované na Boha Otca a použil ich na Ježiša Krista a ukázal, že nie je žiaden rozdiel medzi Bohom Otcem a Ježišom Kristom, čo sa týka božstva.

- *bronzové nohy - Ez 1,7*

- *hlas - Ez 43,2*

- *meč - Iz 49,2*

Všetky tieto obrazy nie sú fotografiou toho, ako Ježiš vyzerá, ale sú predstavením jeho služby pre nás. Ján nechce popísať fyzický vzhľad, ale chce poukázať akého víťazného Vykupiteľa my kresťania máme. V dobe Jána, keď cirkev bola prenasledovaná, apoštolovia umierali, Ján prichádza s popisom, ktorý má povedať - to je Ježiš Kristus. Boh, ktorému veríme.

1. dlhé rúcho prepásané zlatým pásom - je symbolom veľkňaza. Kto je v Novom Zákone (NZ) veľkňazom? Pán Ježiš. Kto v NZ je kňazstvom? Všetci veriaci. Vo v. 6 sme to mohli čítať. Čo asi pre Jána mohlo znamenať, keď čítal: **"ktorý si nás zamiloval"**? Samotného na ostrove Patmos? Toho, ktorý bol vždy citlivý a vnímavý na lásku Ježiša Krista? Ktorý bol už roky sám, posledný zo žijúcich apoštolov? Cirkev prenasledovaná a v ťažkostiach zrazu počuje: „*Ježiš Kristus, ktorý si nás zamiloval... a učinil nás kráľmi a kňazmi.*“ Čo nám to hovorí? Že každý z nás môže smelo prichádzať k nemu. Nemusíme mať strach ani obavu, nie sme odkázaní na žiadneho človeka, ktorý by nás k Ježišovi dovedol (Žid 4,4).

2. oči, ktoré všetko vidia a nohy ako kov rozžeravený v ohni - čo nám to hovorí? Že Ježiš, počas života na tejto zemi, prechádzal pecou súženia. Čoho symbolom je rozžeravená pec? Súženia, ťažkostí. Ježiš Kristus prechádzal všetkými ťažkosťami, ktorými prechádzame my. On pozná cestu. Nikto z nás nejde ničím, v čom by mu Ježiš nerozumel a nemohol pomôcť. On rozumie našej bolesti a tomu, čo nás stretáva. Súcití s nami a chce nás povzbudiť.

3. hlas ako hlas mnohých vôd - pripomína nám jeho veľkú a nekonečnú moc. Mnohé vody sú symbolom niečoho, čo sa nedá skrotiť. Spomeňte si, keď bol Ježiš na tejto zemi, spal na

lodi a keď prišla búrka on rozkázal vetru i moru. Pán Ježiš Kristus je Pánom nad všetkými mocami sveta. Aj vietor a vlny poslúchajú jeho hlas.

4. v jeho ruke bolo 7 hviezd - podľa v. 20, týchto 7 hviezd predstavuje anjelov. A to nám hovorí, že po jeho boku sú okamžite každému z nás k dispozícii anjeli, ktorí môžu každému z nás pomôcť (Žid 1,14/Žalm 34,8). Ježiš Kristus hovorí, že on je nielen Pánom nad všetkými mocnosťami, ale že má k dispozícii aj anjelov, ktorí nám vždycky môžu pomôcť.

5. jeho tvár žiari ako slnko, keď svieti v plnej sile - to nám chce povedať, že aj tie najtemnejšie okolnosti nášho života môže Pán Ježiš obrátiť na jasné svetlo poludnia. Niekedy sa nám zdá, že sme sami, že prechádzame čímsi ťažkým, čomu nikto nerozumie, a tu sme uistení, že Kristus môže aj tie najtemnejšie okolnosti nášho života presvietiť a zjasniť (Rim 8,28). On dokáže ťažké a nepríjemné skúsenosti obrátiť na dobré a povzbudzujúce.

6. biele vlasy - sú symbolom súdu. Biele vlasy a dvojsečný meč sú symbolom súdu. Pripomínajú nám, že Ježiš Kristus je obeť aj sudca. A preto sa nemusíme jeho sudcovskej úlohy báť. Pre niektorých ľudí je súd niečo hrozné, ale tu máme pripomenuté, že ak Ježiš za nás zomrel a my sme prijali jeho smrť, potom nemusíme mať strach. Pre veriacich je súd ospravedlnením. Spomeňte si na citáty SZ - "*súd ma Hospodine vo svojej spravodlivosti*", "*ponáhľaj sa mi na pomoc svojim súdom*".

Na konci 1. kap. Zj Ján pripomína slová svojho Majstra a pripomína to, čo sme si my, o princípoch výkladu, už povedali. A to je to, že kniha, ktorú čítame, bude symbolická, poetická a apokalyptická. T. z., že sa musíme dívať na skutočnosti, realitu a nie symboly. Hviezdy nebudú hviezdy, svietnik nebude svietnik a pod. A preto sa nesmieme nechať uniešť doslovným výkladom, ale musíme vidieť, čo za tým je.

„Tajomstvo siedmich hviezd, ktoré si videl po mojej pravici, a siedmich zlatých svietnikov je toto: Sedem hviezd to sú anjeli siedmich cirkví a sedem svietnikov, to je sedem cirkví“ (1,20).

Opis tejto osoby potvrdzuje jej dvojitú prirodzenosť. Ježiš je tu predstavený ako obyčajný „syn človeka“, je to Ježiš z evanjelií, vtelený a skutočne prítomný medzi mužmi a ženami Jánovej doby. Ale je to tiež Danielov slávny „Syn človeka“, s vlasmi bielymi ako vlna (Dan 7,9) a očami ako ohnivé fakle (Dan 10,6), ktorý je prítomný na poslednom súde a na konci časov prichádza na nebeských oblakoch, aby zriadil Božie kráľovstvo (Dan 7,13).

Ten, kto hovorí s Jánom, je teda Boh blízky, osobný a prítomný, priateľský Ježiš, no zároveň veľký vzdialený Boh, plný slávy, ten Budúci. Je to Boh, ktorý omráči vysileného proroka tak, že už pri pohľade na neho je „ako mŕtvy“, ale tiež Boh, ktorý upokojuje, dotýka sa svojou pravcou a hovorí: „*Neboj sa!*“ (Zj 1,17)

V napätí medzi Bohom budúcnosti, ktorý prichádza a Bohom, ktorý je už dnes prítomný, sa rodí nádej. Bez tohto napätia nie je možné dúfať. Bez tohto uistenia o tom, čo príde za ubíjajúcou prítomnosťou, by človek nemal žiadny dôvod na očakávanie. Bez každodennej skúsenosti a vzťahu s Bohom by sme nemali túžbu čakať ho. Na ukovanie pevnej nádeje sú nevyhnutné obidve tieto kategórie.